

- A mágnezitet (MgCO_3) a dolomittól ($\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$) meg lehet különböztetni egy kémiai reakció segítségével: a mágnezit titánsárga oldattal tűzpiros színeződést eredményez, míg a dolomit nem.
(A titánsárga a Mg-ionok kolorimetriás meghatározására használható reagens: 0,05%-os vizes oldata a dihidro-tio-p-toluidinszulfonsavnak 1%-os keményítő-oldattal védőkolloidként)

Máthé Enikő

Katedra

Pedagógiai-pszichológiai kisszótár

II. rész

Rovatunkban hat részből álló sorozatot indítunk általános pedagógiai és nevelés-lélektani fogalmak tömör meghatározására. A fogalmak ismerete mind a diákoknak, mind a tanároknak hasznára válhat, de azoknak is, akik csupán az általános műveltségüket óhajtják gyarapítani. Az aktív oktatási folyamatban résztvevő diákoknak a metakognitív tanuláshoz nyújt segítséget, a tanároknak várhatóan a fokozati vizsgájuk előkészítéséhez, ugyanis a kisszótár a véglegesítő és a II. fokozati vizsga programjának alapfogalmait is nagy mértékben felöleli. Az egyes címeket nem kimerítő módon tárgyaljuk, és más megközelítések is létezhetnek, a vizsgákhoz csak kiinduló alapot nyújthatnak.

1. **Felmérés.** Írásbeli kikérdezés, ismeretellenőrzés, nevelési eredményvizsgálat, an-két. A pedagógiának is egyik empirikus kutatási módszere.
2. **Gátlás.** Az idegrendszeri működés egyik szabályozója, az ingerület ellentétese. Egyedfejlődés szempontjából van veleszületett (feltétlen) és szerzett (feltételes) gát-lás.
3. **Identitás és társadalmi státus.** Az identitás az egyén szociális térben alakuló én-azonosság tudata. A státus formális vagy informális kapcsolatrendszerben, cso-portban elfoglalt pozíció.
4. **Individualitás.** A személyiség (l. ott) egyszer létező formája.
5. **Integráció.** A társadalom által elfogadott értékek elsajátítása.
6. **Integrálás.** A speciális nevelési igényű gyermekek bizonyos kategóriájának megha-tározott feltételek mellett a normál iskolába történő befogadása.
7. **Intelligencia.** Az egyén összetett vagy globális képessége arra, hogy célszerűen cselekedjék, értelmesen gondolkodjék, és a környezetéhez eredményesen alkalmaz-kodjék, tesztekkel mérik. Mértéke az intelligencia-hányados: $\text{IQ} = \frac{\text{mentális életkor}}{\text{biológiai életkor}} \cdot 100$.
8. **Intelligenciatípusok.** Az egyénnek idegrendszerileg is azonosítható sajátos adott-ságai. H. Gardner alapján többféle intelligenciatípusról (képességről) beszélhetünk: verbális-nyelvi, matematikai-logikai, vizuális-térérzékelő, testi-mozgási, ritmikai-zenei, interperszonális, intraperszonális, de természeti, és újabban még egzisztenc-iális intelligenciatípusról is.

9. **Iskolai teljesítmény** – megismerési folyamata. A tanuló személyiségében a pedagógiai folyamat annak eredményeként bekövetkező változások értékelhető része. Kapcsolatban van az ellenőrzés, mérés, jegyadás, értékelés fogalmaival.
10. **Ismeretek.** A valóságról tanulással szerzett információk, fogalmak, törvényszerűségek, elméletek. Aki a tananyagot ismereti szinten sajátítja el, az képes felismerni, felidézni, elmondani a fenti kategóriákat
11. **Jártasság.** Ismereteink alkotó felhasználása útján történő új feladatok, problémák megoldásának a képessége. A jártasságok az ismeretek alkalmazásának, valamint további ismeretek megszerzésének a lehetőségét rejtik magukban. A jártasságok csak a készségek megléte mellett valósulhatnak meg.
12. **Jellem.** Az egyén többé-kevésbé állandó akarati tulajdonságainak összessége, amely erkölcsi nézeteiben és magatartásában nyilvánul meg. Alapvetően a családi hatások alakítják ki, de nevelés és önnevelés révén továbbfejleszhető.
13. **Jellemvonások.** Olyan pszichikus sajátosságok, olyan perceptuális, gondolkodásbeli, érzelmi, motivációs jellegek, amelyek egy adott személyben viszonylag állandóak.
14. **Képesség.** Felkészültség, teljesítményszint valamilyen tevékenység elvégzésére, amely egy adottság (diszpozíció) megléte esetén neveléssel, gyakorlással alakítható ki.
15. **Képességek – általános.** *figyelem* (a tanulás feltétele, alakítása a család feladata, terjedeleme is lényeges), *érzékelés, észlelés, megfigyelés* (a felfogáshoz, megértéshez fontos, ingerléssel fejleszhető), *emlékezet* (lehet mechanikus és gondolati, kiskorban lehet gyakoroltatni az emlékezetben tartást), *képzület* (reproduktív-, élményt visszaadó-, és produktív-alkotó), *gondolkodás* (forrása a tapasztalat, fontos, hogy értse miről van szó). Gondolkodási művelet fejlesztése: analízis-szintézis (általánosításhoz, lényegkiemeléshez fontos, általánosítás-összehasonlítás (azonosítás, megkülönböztetés). Problémamegoldó gondolkodás: problémafelismerés-, hipotézisfelállítás-, elgondolkodás-, tervekészítés-megoldási javaslatok. Olyan problémát akarjon megoldani, ami életkorának megfelelő. Speciális képességek: az iskolában jól fejleszhető képességek: megismerő-, tájékozódó-, kommunikációs-, problémamegoldó-, alkotó-képességek.
16. **Készség.** A tudatos tevékenység automatizált komponense. A motoros tevékenységvégzés könnyedségének, gyorsaságának, pontosságának mértéke.
17. **Kommunikáció.** Érintkezési, közlési célú társas viselkedés. Fajtái: verbális-, nonverbális- és metakommunikáció.
18. **Kompetencia.** Probléma megoldásában, művelet elvégzésében, emberi kapcsolatokban megnyilvánuló tárgyi hozzáértés. Alkalmazásszintű tudás. Adott képesség magas szintű kifejtésének eredménye.
19. **Környezet.** Az egyént körülvevő külső dolgok összessége, természeti-földrajzi tényezők és a társadalmi (a nevelés, a család, baráti kör, a kulturális környezet) tényezők, amelyekkel a fejlődése során kölcsönhatásba kerül. A társadalmi környezet hatása lehet közeli (személyek, mindennapi helyzetek), és távoli (a médiumok, az internet). A környezeti hatásoknak az egyes személyek által azoknak tulajdonított jelentését kell figyelembe venni, mivel az ember oly módon reagál, ahogyan azokat jelentéssel felruhazza és értelmezi.
20. **Kreativitás** (alkotóképesség). Az alkotások létrehozását biztosító fiziológiai és pszichikus feltételek együttese, az alkotások létrehozásának belső feltétele. Divergens gondolkodáson alapul. Összetevői: általános problémaérzékenység, fluencia, flexibilitás, originalitás, újrafogalmazás és elaboráció. (Guilford)

21. A **kultúra** az emberi létezés alapközege. Mint létforma, a kultúra az ember életének megvalósítását szolgáló képződményeket foglalja magába: a nyelv; erkölcsi normák; viselkedési minták; az érzelmek kifejezési módja; szociális szervezetek; szerepek és játékszabályok; a jog és a politika intézményei; a gazdaság és a munka eszközei; a technika, intézmények (művészetek, tudományok); a társas önkifejezés különböző formái (sport, ünnepek); vallási kultuszok.
22. **Lecke.** Az iskolai oktatás alapvető szervezési formája.

Kovács Zoltán

The screenshot shows a web browser window displaying the 'Delphi Super Page' website. The main content is a table titled 'Delphi 2005 freeware' listing various software components. Below the table, there is a banner for 'Delphi 2005 freeware Improved Components' and a detailed description of the 'KA Floating Controls' component.

Category Name	New	Updated	All
New Files	3	21-03-2005	6
Classes and Units	1	7-11-2005	1
Common Controls	1	1-02-2005	1
Components Collection	1	3-10-2005	2
Compression, Encryption	1	21-03-2005	3
Data Base Programming	5	4-04-2005	6
Dialogs	1	25-12-2005	1
Experts and Property Editors	1	25-12-2005	2
Files and Drives	1	21-11-2005	3
Form Enhancement	1	1-02-2005	3
IDE Tools	1	14-02-2005	6
Improved Components	1	4-04-2005	1

Delphi 2005 freeware Improved Components

KA Floating Controls is set of some standard controls descendants with floating abilities and Scroll/RollOver support.

Added: 4-04-2005 | Version: v1.0 | Downloads: 189/196/4

Author: [Kamil Antosiewicz](#) [Homepage] [DSP-Mail]

©1995-2005 Robert M. Czerwinski (The Delphi Super Page aka DSP). All rights reserved.

A Borland termékeket – Delphi, Kylix, Borland C++ Builder stb. – használók számára hasznos lehet az a komponensgyűjtemény, amely a *Delphi Super Page*-en található: <http://delphi.icm.edu.pl/>.

A termékenkénti és verziószámokénti csoportosítás freeware, illetve shareware kategóriákban tartalmazza a különböző osztályokba sorolt komponenseket.

A honlapot Robert M. Czerwinski hozta létre 1995-ben és azóta folyamatosan frissül.